



Itsemurhien ehkäisy Kainuussa



Kainuun sote

Mukana elämässä – Itsemurhien ehkäisy Kainuussa

Ohjausryhmä 17.11.2022

Projektipäällikkö Saara Pikkarainen



Mielenterveysstrategia 2020-2030

1. Hankkeen tilannekatsaus

- Yleistä; suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus, yhdessä tekeminen
- Tavoitteet
 - 2.1 Varhaistuen tarjoaminen
 - 2.2 Riskiryhmien tukeminen ja tunnistaminen
 - 2.3 Hoidon kehittäminen
- Osaamisen vahvistamisen suunnitelma keväälle -23
 1. Itsemurhavaaran arviointi ja hoito, koulutus
 2. Verkostojen johtaminen ja koordinointi, koulutus
 3. Hoidon vaikutusten arviointi, kirjaaminen ja tilastointi, koulutus
- Muuta ajankohtaista



2. Varhainen tuki, ajankohtaista

- Covid -19 kyselyn kooste ja raportointi eri tahoille
- Verkostoituminen ja yhteistyö oppilaitokset, järjestöt, Kainuun meren työterveys,
- Lapsiperhemessut, hyvinvointi tapahtumat kouluilla ja kunnissa yhteistyö nuorisotoimen ja hyte-koordinaattoreiden kanssa
- Nuorille puheeksioton -tallenne yhteistyössä Kainuun ammattioppilaitoksen opiskelijoiden kanssa
- Koulukiusaamisen ja sen eri muodot -yhteistyö ”miekkareiden” (psyk.sh) kanssa kouluilla



3. Riskiryhmien tukeminen ja tunnistaminen, ajankohtaista

- **Verkostoitumisen malli (luonnos):** Itsemurhavaarassa olevien tai itsemurhaa yrittäneiden hoidon ja palvelujen tulee vastata kansallista Käypähoito -suositusta.
- Hoidon jatkuvuutta toteutetaan eri hoitotahojen välillä perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa ja sosiaalipalveluissa.
- Verkostojohtaminen ja koordinaatio ovat hoidon ja palvelun sekä verkostojen toteuttamista erityisesti sosiaalihuoltolain, mielenterveyslain, päihdehuoltolain ja lain ehkäisevästä päihdetyön järjestämisen mukaista.
- Verkostoyhteistyötä hyödynnetään varhaisessa tuessa ja itsemurhariskiryhmien tunnistamisessa, hoidon- ja palvelutarpeen arvioinnissa, suunnittelussa sekä monialaisen jatkohoidon varmistamisessa.

-> verkostokuvio seur. sivulla



Verkostoitumisen malli Kainuun hva:n mt. ja riippuvuuksien hoidon palveluissa (luonnos)

Toimijat Itsemurhavaarassa tai itsemurhaa yrittäneen hoito- ja palveluketjuissa sekä niiden verkostot:

Asiakas, läheiset ja omaiset

Varhaisentuen palvelut

Kunnan palvelut
Oppilaitokset ja tukipalvelut
Yhdistykset ja järjestöt
Seurakunnat
Työelämä palvelut

**Hoidolliset ja sosiaalisen tuen
tarvittavat peruspalvelut**

Terveyspalvelut
Kouluterveydenhuolto
Opiskelijaterveydenhuolto
Työterveyshuolto
Ikäihmisten palvelut
Terveyskeskussairaala
Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut
Sosiaalityö

Päivystykselliset palvelut

Ensihoito
Yhteispäivystys
Sosiaalipäivystys

**Erikoissairaanhoidon palvelut
Somaattinen ja psykiatrinen
hoito**

Teho-osasto
Aikuisten ja lasten somaattinen erikoissairaanhoido
Nuorisopsykiatrian osasto
Nuorisopsykiatrian pkl
Yleissairaalapsykiatria
Aikuisten mielenterveys- ja päihde osasto E7
Nuoret aikuisten mielenterveys- ja päihde kuntoutusosasto 13
Itsemurhayrityksen somaattinen osastohoito
OYS psykiatrinen osasto



4. Hoidon kehittäminen, kysely ammattilaisille (vertailu ed. kyselyyn)

Ammattilaisille kyselyn johtopäätökset

- Koulutusten osalta Terveiden ja hyvinvointilaitoksen Itsemurhien ehkäisy -verkkokoulutuksen oli käynyt 17%, mikä on 13% enemmän kuin vuonna 2021.
- Mukana elämässä -hankeessa tehdyn Itsetuhoisuuden huolen puheeksi ottaminen ja Turvasuunnitelman laatiminen -videokoulutustallenteen sisäisestä intranetistä oli käynyt vastaajista yli 13%.
- Mukana elämässä -hankkeen laatimaa Itsemurhariskitekijöiden arviointilomaketta ilmoitti käyttävänsä lähes 9% vastaajista, jonka markkinointi aloitettiin vasta keväällä ja kesällä 2022. Myös SIS-arviointilomakkeen käyttäjien määrä oli noussut kyselyn mukaan.
- Käypä hoito –suositusten mukaisten kuvausten tunteminen itsemurhayritysten ja itsemurhien riskitekijöistä on noussut ”kyllä” vastaajien osalta 10% eli teoriaa tunnetaan nyt paremmin.
- Puolestaan asiakkaassa itsemurhariskin tunnistamisessa on haasteita ja en osaa sanoa vastaajien määrä on noussut 4%.
- Huolestuttavana vuoden 2022 kyselyssä nousi, ettei vastanneista yli 14% tiennyt, minne tuen tarpeessa olevan läheisen voisi ohjata sekä yli 13% vastasi, ettei koskaan varmistanut itsemurhavaarassa olevan jatkohoitoa tai kontaktointia.

Jatkotoimenpiteet

- Henkilöstölle suunnatuista kyselyistä laaditaan raportti, mikä julkaistaan Kaimassa.
- Osaamisen vahvistamista:
 - Etäkoulutus lääkäreille, ensihoidolle ja päivystystyötä tekeville tammikuussa 2022 itsetuhoisuuden arvioinnista ja Käypä hoito –suosituksesta
- Mukana elämässä –hankkeen jatkosuunnitelmassa vahvistetaan Turvasuunnitelman käyttöönottoa edelleen sekä vahvistetaan osaamista tunnistaa itsemurhariskiä nostavia somaattisia sairauksia.
- Huolen puheeksi ottamista pidettävä edelleen esillä, vain 22% vastasi kysyvänsä aina tai usein systemaattisesti itsemurhariskiryhmään kuuluville itsetuhoisista ajatuksista, mikä on huomattavasti vähemmän kuin vuoden 2021 kyselyssä aina tai usein kysyi puolet vastanneista.



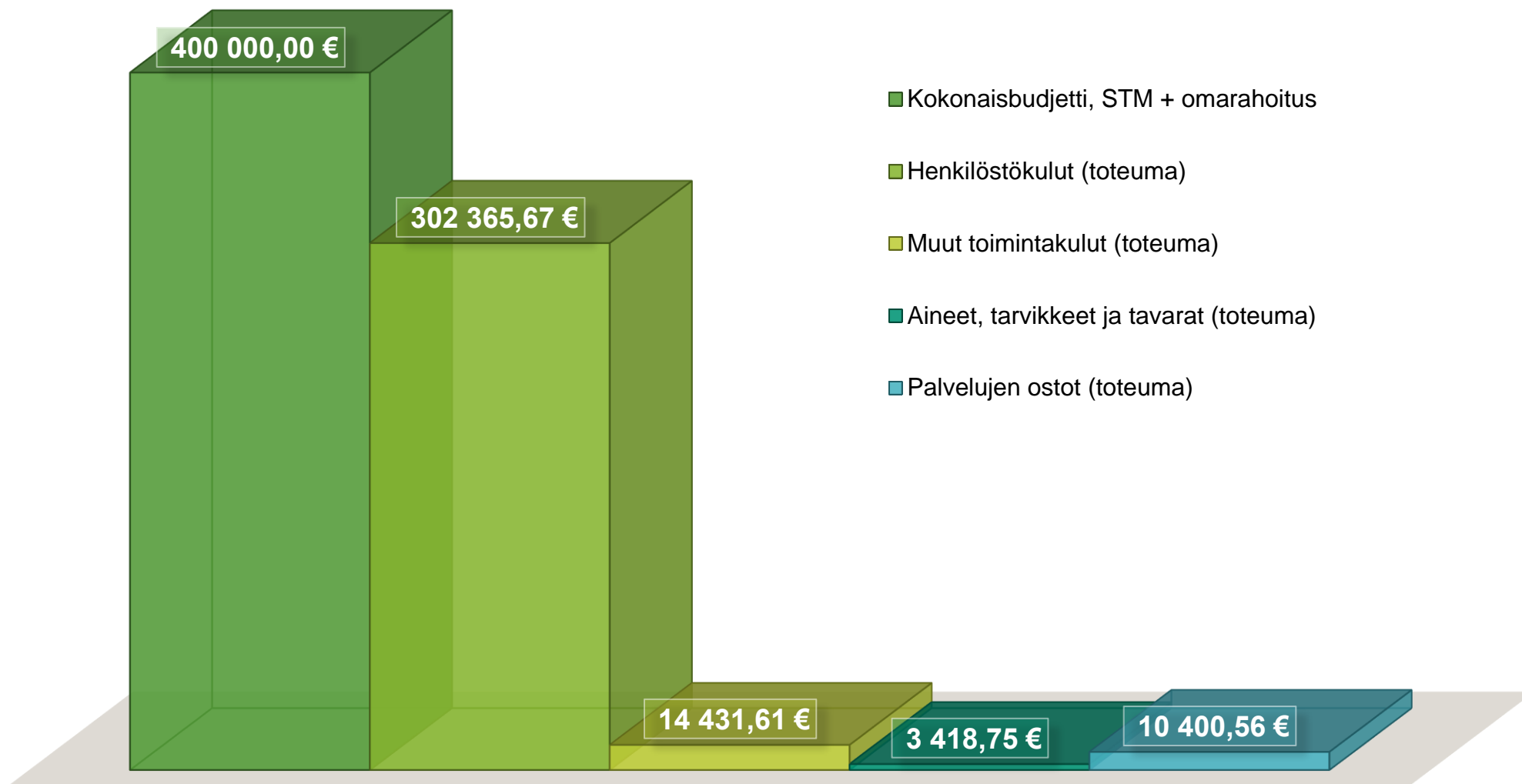
5. Muuta ajankohtaista

- Hoito- ja palveluketjujen kuvaus, ammattilaisten käyttöön yhdessä Kainuun soten laadun hallinnan kanssa
- Asiakkaan ensikäynnin ohje (luonnos), jossa toimintamalli mielenterveys- ja päihdeasiakkaan ensikäynnille. Toimintamalliin koottu menetelmiä ja mittareita, joita tulee käyttää [ME Ensikäynninohje.pdf](#)
- Nuorten itsetuhoisuus ja siihen liittyvä apu, väitös Miettinen <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/141393>
- Itsemurhien ehkäisypäivän seminaari THL 9.9.2022: Suunnittelija Maarit Rajatalon puheenvuoro ”Apua itsemurhavaaran arviointiin”
- Itsemurhavaarassa olevan henkilön tai itsemurhaa yrittäneen hoito- ja palvelupolku kainuulaisten asukkaiden käyttöön | Innokylä (innokyla.fi)
- Itsemurhariskitekijöiden arviointilomake | Innokylä (innokyla.fi).
- Mukana elämässä -hankkeen loppuseminaari ma15.5.2022 alk. klo 12 Kainuun uusi sairaala



MUKANA ELÄMÄSSÄ - TALOUDEN TOTEUMA

11 / 2022



Talouden toteuma 11 / 2022

- Kokonaisbudjetti 400 000 €
- Toimintakulut hankkeen alusta lähtien yht. ~ 330 000 €
- Hanke jatkuu 06 / 2023 saakka

- Valtionavustusta on myönnetty em. ajalle 113 200 €
- Avustus on tarkoitettu käytettäväksi aikavälillä 1.12.2022 – 30.6.2023 syntyviin kustannuksiin
- Avustuksella voidaan kattaa 80% toiminnan valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista

MUKANA ELÄMÄSSÄ - TALOUDEN TOTEUMA 11 / 2022

